

ἄγαλλιασμα

— 51 —

άγανὰ

ἄγαλλιασμα τό, Ἡπ. (Ιωάνν. Κόνιτσ. κ. ἀ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. ἄγαλλιασμα.

Ἄπόλαυσις, τέρψις ἔνθ' ἀν.: Τοὺς φαεῖ ἡταν ἄγαλλιασμα ἐπροξένησε πολλὴν ἥδονήν) "Ἡπ. || Φρ. Τώρα εἰνὶ ἄγαλλιασμα! (λέγεται συνήθως ὑπὸ τῶν γεωργῶν μετὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τῶν ποιμένων μετὰ τὴν πώλησιν τῶν ἀμνῶν) Ιωάνν. Συνών. ἄγαλλιασμός.

ἄγαλλιασμός ὁ, Ἡπ. (Ζαγόρ. Κόνιτσ. κ. ἀ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. ἄγαλλιασμός.

1) Ἀπόλαυσις, τέρψις Ἡπ. (Κόνιτσ. κ. ἀ.): Τοὺς φαεῖ ἡταν ἄγαλλιασμός (ἐπροξένησεν εὐχαρίστησιν πολλὴν) Κόνιτσ. Συνών. ἄγαλλιασμα. 2) Ἀνάπταυσις, ἡσυχία Ἡπ. (Ζαγόρ.)

ἄγαλμα τό, πολλαχ. ἄγαλμα Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλλ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἄγαλμα.

1) Όμοιώμα ἀνθρώπου ἐκ μαρμάρου ἢ χαλκοῦ ἢ ἀλλης ὕλης, ἀνδριάς Ἀθῆν. Κέρκ. Κεφαλλ. Κυκλ. (Πάρ. Σῦρ. κ. ἀ.) Παξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἀ.: Σὰν ἄγαλμα ἢ σὰν ἄγαρμα (ἐπὶ ἀνθρώπου ἀφώνου καὶ ἀκινήτου) πολλαχ. Εἴραι σὰν ἄγαλμα (ἐπὶ γυναικὸς δυσειδοῦς) Καλάβρυτ. || Μεταφ. καὶ ἐπὶ ὥραιον: Αὐτὴ ἔγινε ἄγαλμα (ἐπὶ γυναικὸς ἐψιμυθιωμένης) Σῦρ. 2) Ο μὴ ἔχων χάριν, θέλγητρα Κέρκ. κ. ἀ.: Δὲ ντρέπεσαι, μωρὲ ἄγαρμα! Κέρκ. Πρ. ξόανο.

ἄγαλματάκι τό, Ἀθῆν. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἀ.

Τύποκρ. τοῦ οὐσ. ἄγαλμα.

Μικρὸν ἄγαλμα ἔνθ' ἀν.: Ἀπάνω *ς τὸ πιάνο ἔχει ἄγαλματάκι Ἐρμούπ. || Φρ. Εἴραι ἄγαλματάκι! (ἐπὶ τοῦ εὐειδοῦς προσώπου) αὐτόθ.

ἄγαλματένιος ἐπίθ. Ἀθῆν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγαλμα.

Ο ὁν ὅμοιος πρὸς ἄγαλμα, ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος ὥραιον: Ἅγαλματένιο κορμί.

ἄγαλος ἐπίθ. Κρήτ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Σύμ. Σῦρ. κ. ἀ. ἄγαλονς Στερελλ. (Αἴτωλ. κ. ἀ.) ἀνάγαλονς Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. γάλα.

1) Ο μὴ ἔχων, ο μὴ παρέχων γάλα (α) Ἐπὶ ζέφων Μακεδ. (Χαλκιδ.) Στερελλ. (Αἴτωλ.) Σύμ. κ. ἀ.: Κατοίκα ἄγαλη Σύμ. Εἴν' ἄγαλ' γίδα αὐτεῖν, ἵγε ἔχουν νιὰ γαλαχτιοῦ Ἀϊτωλ. Ἀράγαλον γίδ'-πρόβατον Χαλκιδ. Συνών. ίδ. ἐν λ. ἄγαλατος. (β) Ἐπὶ ὥρῶν τοῦ ἔτους ἢ ἀτμοσφαιρικῶν καταστάσεων, αἵτινες γίνονται αἴτια νὰ μὴ παρέχουν τὰ ζῆφα γάλα Κρήτ. Σύμ. Σῦρ. κ. ἀ.: Φρ. Ο Γενάρις εἴναι ἄγραρος καὶ ἄγαλος Κρήτ. Ο σορόκκος εἴναι ἄκαρπος, ἄγαλος, ἀσταχος (διότι καταστρεφομένης τῆς βλαστήσεως ὑπὸ τῆς βλαβερᾶς ἐπιδράσεως του δὲν εὑρίσκουν τὰ ζῆφα ἐπαρκῆ τροφὴν καὶ ἐπομένως δὲν παρέχουν ἀρκετὸν γάλα) Σῦρ. 2) Μεταφ. ἄγονος, ίδιως ἐπὶ ἐποχῆς τοῦ ἔτους, καθ' ἥν δὲν γίνεται ἄγρα ίχθύων Σύμ.: Φρ. Γενάρις ἄγαλος (κατὰ τὸν Ἰανουάριον εἴναι δύσκολος ἢ ἀλιεία). Συνών. ἄγραρος. 2) Τὸ οὐδ. ἄγαλο οὐσ., παιδίον ἀνίκανον εἰς πᾶσαν ἐργασίαν, συνήθως ἐπὶ κορασίου (κυρίως τὸ μὴ θηλάσαν ἀρκετὸν γάλα, τούτου δὲ ἔνεκα καταστάν καχε-

κτικὸν καὶ ἀνίκανον) Πελοπν. (Ἀρκαδ.): Βρὲ τὸ ἄγαλο! Εἴραι ἔνα ἄγαλο, γιέ μου!

ἄγαμησις ἡ, ἄγαμησία Πελοπν. (Λακων.) ἄγαμησία Κύπρ. Πελοπν. (Λακεδ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγαμησις.

Η ἀποχή, ἡ στέρησις τῆς συνουσίας ἔνθ' ἀν.: Παροιμ. Ἐμεῖς πεθαίνουμε τῆς ἄγαμησίας κι ὁ ἀντρας μας ξενογαμεῖ (ἐπὶ τοῦ παρέχοντος τοῖς ἄλλοις ἐπὶ τῇ ίδιᾳ στερήσει) Λακεδ Λακων. Συνών. ἄγαμησις.

ἄγαμησία ἡ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγαμησις καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ-ίας.

Η ἀποχή, ἡ στέρησις τῆς συνουσίας: Πέθανα ἀπὸ ἄγαμησία. Συνών. ἄγαμησιά.

ἄγαμητος ἐπίθ. Κυκλ. κ. ἀ. ἄγαμητος Μακεδ. Σάμ. κ. ἀ. ἄγαμητος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. γαμῶ. Πρ. μεταγν. ἄγαμητος, ὅπερ σημαίνει ἄγαμος. Πολυδ. Ὁνομαστ. 3,47 «τῶν δὲ νέων κωμῳδῶν τινὲς τὸν ἄγαμον ἄγαμητον εἰρήκασιν».

Παθ. ο μὴ βινήθεις, ο μὴ συνουσιασθείς Μακεδ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Σάμ. κ. ἀ. Ἐνεργ. ο μὴ βινήσας Κυκλ.: Πέθανε ἄγαμητος καὶ πάσι παρθένος 'ς τὸν ἄλλο κόσμο.

ἄγαμπονυγαστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄγαμπονυγαστος Θήρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ρ. γαμπονυγαστος.

Ο μὴ ἔχων γαμπούνι, ἦτοι τὸ περὶ τὴν κνήμην μέρος: Κάλιστα ἄγαμπονυγαστη (βραχεῖα μέχρι τῶν μέσων τῆς κνήμης).

ἄγάνα ἡ, (I) Εῦβ. (Ἀλιβέρ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Καλοσκοπ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἄγανο.

1) Αἱ λεπταὶ καὶ βελονοειδεῖς ἀποφύσεις τῆς κεφαλῆς τοῦ στάχυος, ὁ ἀθήρ Εῦβ. (Ἀλιβέρ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Καλοσκοπ.): Γὰν νὰ φκεάης ψάν' καλὴ πρέπει νὰ κάψ' τ' σ' ἄγανας πρῶτα (ψάν' = δέσμη χλωρῶν σταχύων, τῶν ὅποιων τρώγεται ὁ καρπός, ἀφοῦ περικαοῦν εἰς φλόγα) Αἴτωλ. Συνών. ἀθέρας. 2) Λεπτὸν καὶ βελονοειδὲς ὀστοῦν ίχθύος Στερελλ. (Αἴτωλ.): Εἶχαν πουλλὲς ἄγανες τὰ ψάρια. Συνών. ἀθέρας.

ἄγάνα ἡ, (II) Βιθυν.

Αγγώστου ἐτύμου.

Εἰδος πλακουντίου ξηροῦ καὶ εὐθραύστου.

ἄγανά ἐπίρρ. Κεφαλλ. κ. ἀ. ἀνὰ Κάρπ. Τῆλ. Τῆν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγανάς. Ο τύπ. ἀνὰ ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἀνὰ ἀποβληθέντος τοῦ γ μεταξὺ δύο φων.

1) Ἀραιῶς, χαλαρῶς, ἐπὶ τῆς ὑφῆς πλεκτῶν ἀντικειμένων Κεφαλλ. κ. ἀ.: Δουλεύω τὴν γάλτσα ἄγανά. Συνών. ἄγανίκλα 2, ἀντίθ. κρούστα, σφιρτά. 2) Ἀμυδρῶς, μόλις πως, συνήθως κατ' ἐπανάληψιν ἀνὰ ἀνὰ Κάρπ. Τῆλ. Τῆν.: Ἀνὰ ἀνὰ τὸ θωρῷ Κάρπ. Ἀνὰ ἀνὰ φαίνονται (ἐπὶ τῶν λίαν μακράν εύρισκομένων) αὐτόθ. Ἀνὰ ἀνὰ τὸ θυμοῦμαι Τῆλ. Κάρπ.

